

Wyrok z dnia 16 listopada 2000 r.

I PKN 84/00

Radcy prawnemu pozostającemu w stosunkach pracy jednocześnie z więcej niż jedną jednostką organizacyjną (art. 17 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, Dz.U. Nr 19 poz. 145 ze zm.) przysługuje w każdej z tych jednostek ochrona przed wypowiedzeniem umowy o pracę przewidziana w art. 39 KP.

Przewodniczący SSN Walerian Sanetra, Sędziowie SN: Roman Kuczyński (sprawozdawca), Barbara Wagner.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 16 listopada 2000 r. sprawy z powództwa Alicji K. przeciwko Wojewódzkiej Handlowej Spółdzielni Inwalidów „P.” w B. o przywrócenie do pracy, na skutek kasacji powódki od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku z dnia 10 listopada 1999 r. [...]

u c h y ł zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu-Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e n i e

Wyrokiem z dnia 19 sierpnia 1999 r. Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Białymstoku przywrócił powódkę Alicję K. (radcę prawnego) do pracy w wymiarze ½ etatu w Wojewódzkiej Handlowej Spółdzielni Inwalidów „P.” w B., z uzasadnieniem, iż powódka w dacie wypowiedzenia posiadała ukończone 58 lat i okres zatrudnienia uprawniający do nabycia prawa do emerytury, wobec czego korzystała z ochrony przewidzianej przepisem art. 39 KP.

Wyrokiem z dnia 10 listopada 1999 r. Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Białymstoku zmienił powyższy wyrok w całości i powództwo oddalił. Sąd drugiej instancji podniósł, iż przyczyna wypowiedzenia – likwidacja etatu radcy prawnego, jak i postawienie w stan likwidacji spółdzielni - nie były kwestionowane,

natomiast praca powódki u pozwanej nie była jej jedynym i podstawowym miejscem pracy, była ona u pozwanej zatrudniona od 1 czerwca 1996 r. w wymiarze ½ etatu, od 1985 r. pracuje w pełnym wymiarze w Telekomunikacji Polskiej S.A. (ostatnio za wynagrodzeniem zasadniczym 3.087 zł), wobec czego należy uznać, że pracownik, któremu wprawdzie brakuje mniej niż 2 lata do osiągnięcia wieku emerytalnego, ale który jednocześnie pozostaje w innym zatrudnieniu w pełnym wymiarze, nie korzysta z ochrony przed wypowiedzeniem, o jakiej mowa w art. 39 KP.

Kasacja powódki zarzuca powyższemu wyrokowi naruszenie art. 39 KP i art. 10 ust. 4 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1990 r. Nr 4, poz. 19 ze zm.).

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Kasacja okazała się uzasadniona. Z przepisu art. 39 KP nie wynika ani wprost ani pośrednio, iż ochrony przed wypowiedzeniem umowy o pracę pozbawiony jest pracownik w wieku przedemerytalnym, który zatrudniony jest równocześnie u różnych pracodawców, zaś wykładnia celowościowa, jakiej dokonał Sąd drugiej instancji nie jest przekonująca tym więcej, że w przedmiotowej sprawie ochrona dotyczy radcy prawnego, a więc pracownika, który z mocy art. 17 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. Nr 19, poz. 145 ze zm.) jest uprawniony do jednoczesnego zatrudnienia w ramach stosunku pracy w więcej niż jednej jednostce organizacyjnej i w wymiarze przekraczającym jeden etat. Praktyka wykorzystywania przez radców prawnych tego uprawnienia jest powszechna wobec czego radca prawny nie może być drogą zawężającej wykładni celowościowej pozbawiony praw pracowniczych, jakie przysługują z mocy powszechnie obowiązującego ustawodawstwa pracy. Na podstawie uprawnienia wynikającej z art. 17 wskazanej ustawy oraz gwarancji stosownego wynagrodzenia wynikającego z jej art. 22⁴ Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 6 listopada 1984 r., III PZP 44/84 (OSNC z 1985 r. z. 7, poz. 89) zajął stanowisko, iż radcy prawnemu zatrudnionemu w więcej niż jednym zakładzie pracy przysługuje odprawa emerytalna w każdym z tych zakładów, jeżeli przepisy o wynagrodzeniu przewidują wypłatę takiej odprawy pracownikom zatrudnionym w tych zakładach (aktualnie odprawa przysługuje na podstawie art. 92¹ § 1 KP), co dowodzi, że uprzywilejowanie radców prawnych wynikające z uprawnienia do jednoczesnego zatrud-

nienia w więcej niż jednym zakładzie pracy i w wymiarze przekraczającym jeden etat znajdowało akceptację w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Dlatego też uznać należy, iż radcy prawnemu zatrudnionemu jednocześnie w więcej niż jednym zakładzie pracy przysługuje ochrona przed wypowiedzeniem umowy o pracę w oparciu o przepis art. 39 KP w każdym z tych zakładów. Wprawdzie likwidacja stanowiska radcy prawnego uzasadnia nieuwzględnienie żądania przywrócenia do pracy, jak to wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 1 października 1998 r., I PKN 357/98 (OSNAPiUS 1999 nr 21, poz. 680), jednakże przytoczenie tego wyroku przez Sąd drugiej instancji dla uzasadnienia zajętego w zaskarżonym wyroku stanowiska nie jest trafne, ponieważ w sprawie, w jakiej zapadł wyrok Sądu Najwyższego radca prawny nie korzystał z ochrony trwałości stosunku pracy z racji wieku przedemerytalnego, kwestia wypowiedzenia umowy o pracę była rozpatrywana w aspekcie jego zasadności, przy czym w miejsce przywrócenia do pracy zasądzono odszkodowanie z art. 45 § 2 KP.

W przedmiotowej sprawie nie została udowodniona likwidacja bądź upadłość pozwanej Spółdzielni, która by z mocy art. 41¹ § 1 KP wyłączyła zastosowanie art. 39 KP. Uchwała rady nadzorczej o zwołaniu nadzwyczajnego walnego zgromadzenia członków spółdzielni w celu podjęcia uchwały w sprawie postawienia spółki w stan likwidacji nie jest równoznaczna z ogłoszeniem likwidacji. Nie kwestionując samej przyczyny wypowiedzenia powódce umowy o pracę zauważyć trzeba, iż w takim przypadku, ze względu na ochronę z art. 39 KP do powódki znajduje zastosowanie przepis art. 10 ust. 4 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy (Dz.U. z 1990 r. Nr 4, poz. 19 ze zm.), który zezwala pracodawcy na zastosowanie wobec pracownika objętego szczególną ochroną wypowiedzenia warunków pracy i płacy, jeżeli nie jest możliwe dalsze jego zatrudnianie na dotychczasowym stanowisku. Wprawdzie powódka jest radcą prawnym, a pozwana nie dysponuje innymi stanowiskami radców prawnych, jednakże powódka deklarowała gotowość kontynuowania zatrudnienia u pozwanej na stanowisku nie związanym z wykonywaniem obsługi prawnej i okoliczność ta nie była przedmiotem badania przez Sąd drugiej instancji, jak również w razie braku możliwości dalszego zatrudnienia u pozwanej na jakimkolwiek innym stanowisku Sąd ten nie brał pod uwagę możliwości zasądzenia na rzecz powódki odszkodowania z art. 45 § 2 KP. Powyższe kwestie wymagają ustaleń faktycznych, co uzasadnia uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy na podstawie art. 393¹³ § 1 KPC orzekł
jak w sentencji wyroku.

=====